

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор ННІ неперервної
освіти і туризму
О.В. Ковальова
« _____ 2020 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри економічної теорії
Протокол №17 від “21” травня 2021 р.
Завідувач кафедри
(М.П. Талавиря)

”РОЗГЛЯНУТО ”
Гарант ОП _____

Гарант ОП
(Л.М. Гопкало)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мікроекономіка

спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа
освітня програма «Готельно-ресторанний бізнес»
ННІ неперервної освіти і туризму
Розробники к.е.н., доцент Пащенко Оксана Василівна

Київ – 2021 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ неперервної
освіти і туризму

О.В. Ковальова

« ____ » _____ 2021 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри економічної теорії

Протокол №17 від “21” травня 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ (М.П. Талавиря)

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП Готельно-ресторанний бізнес

Гарант ОП

_____ (Л.М. Гопкало)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мікроекономіка

спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа

освітня програма «Готельно-ресторанний бізнес»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробники к.е.н., доцент Пащенко Оксана Василівна

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Мікроекономіка

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр (на основі Повна загальна середня освіта)</i>	
Спеціальність	<i>241 Готельно-ресторанна справа</i>	
Освітня програма	<i>Готельно-ресторанний бізнес</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	<i>120</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>4</i>	
Кількість змістових модулів	<i>2</i>	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	<i>-</i>	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	<i>I</i>	
Семестр	<i>I</i>	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>- год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування знань про закономірності поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах, оволодіння універсальним інструментарієм прийняття обґрунтованих рішень щодо здійснення вибору за наявності обмежених засобів і альтернативних можливостей, знання принципів раціональної поведінки економічних мікросистем у ринкових умовах, знання термінології і основних прийомів мікроекономічного аналізу, методики виконання техніко-економічних розрахунків, зв'язаних з аналізом і обґрунтуванням раціональної поведінки мікросистем у ринкових умовах.

Завдання сформувані ринково-орієнтований економічний світогляд учасника суспільного виробництва, здатного до діяльності економіста – фахівця або самостійної підприємницької діяльності, надати універсальний інструментарій прийняття раціональних господарських рішень. Вивчення мікроекономіки сприяє розумінню закономірностей функціонування економічних мікросистем у різних ринкових ситуаціях та вміння їх ефективно використовувати.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати: проблеми, які досліджує мікроекономіка; закономірності взаємодії попиту і пропозиції, теорію вибору споживача, теорію фірми, основні типи ринкових структур та особливості поведінки економічних агентів в умовах порушення досконалої конкуренції, особливості формування ринків факторів виробництва, теорію загальної рівноваги і ефективності, причини неспроможності ринку, зовнішні ефекти та суспільні блага, а також необхідність державного втручання в роботу ринків

вміти: визначати стан рівноваги споживача; моделювати часткову рівновагу залежно від змін попиту і пропозиції; розраховувати рівноважні обсяги попиту та пропозиції, ціну ринкової рівноваги та показники еластичності; оцінювати необхідність та наслідки державного втручання в роботу ринків; розрахувати, за яких умов максимізується прибуток фірми; аналізувати наслідки порушення умов досконалої конкуренції; застосовувати інструментарій вимірювання монопольної влади; виявляти і оцінювати чинники ринків праці, капіталу та природних ресурсів; визначати показники теперішньої та майбутньої вартості, робити висновки про доцільність інвестицій.

Набуття компетентностей:

загальні компетенції (ЗК):

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 05. Здатність працювати в команді.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 08. Навики здійснення безпечної діяльності

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

фахові (спеціальні) компетенції (ФК):

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

СК 02. Здатність організовувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб

споживачів та забезпечувати його ефективність.

СК 03. Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного та ресторанного бізнесу та відстежувати зміни.

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.

СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 06. Здатність проектувати технологічний процес виробництва продукції і послуг та сервісний процес реалізації основних і додаткових послуг у підприємствах (закладах) готельно-ресторанного та рекреаційного господарства

СК 07. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів.

СК 08. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання готельних та ресторанних послуг для різних сегментів споживачів

СК 09. Здатність здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів.

СК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного та ресторанного бізнесу.

8 СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності.

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи функціонування ринку

Тема лекційного заняття 1. Вступ до мікроекономіки

Мета, завдання і зміст дисципліни. Мікроекономіка як складова частина сучасної економічної теорії. Економічні відносини на мікро- і макрорівнях. Взаємозв'язок мікроекономіки і макроекономіки. Основні поняття та інструментарій мікроекономічного аналізу. Мікросистема та її основні характеристики. Суб'єкти мікросистем: індивід, домашнє господарство, фірма, професійні спілки, держава. Об'єкти економічних відносин на мікрорівні.

Види виробничих ресурсів, які використовуються в економіці. Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів. Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору. Поняття економічної ефективності. Модель і крива виробничих можливостей, їх основні функції в економічному аналізі. Види моделей. Загальноекономічні та специфічні методи мікроекономіки. Позитивний та нормативний аналіз.

Тема лекційного заняття 2. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія

Попит і закон попиту. Ринковий попит як сума індивідуального всіх споживачів певного товару. Функція попиту. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Аналіз зміни попиту загалом та величини (обсягу) попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції загалом та величини (обсягу) пропозиції.

Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Вплив змін попиту й пропозиції на стан рівноваги, рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку. Сталість і динамічність ринкової рівноваги.

Тема лекційного заняття 3. Еластичність

Концепція еластичності взаємозв'язаних показників. Еластичність попиту, еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною благ комплементів та субститутів (перехресна еластичність), за доходом; дугова та точкова еластичність, фактори впливу на еластичність попиту за ціною.

Еластичність пропозиції. Еластичність пропозиції та фактори впливу на її рівень, еластичність пропозиції за власною ціною блага та цінами факторів виробництва. Еластичність у короткостроковому та довгостроковому періодах. Практичне значення теорії еластичності попиту та пропозиції.

Тема лекційного заняття 4. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача

Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Поняття корисності, кардиналістська теорія корисності, сукупна та гранична корисності, функція корисності, перший та другий закони Госсена;

Ординалістська теорія поведінки споживача. Порядковий (ординалістський) підхід до аналізу корисності та попиту, аксіоми порядкового підходу Криві байдужості. Карта байдужості. Криві байдужості, їх властивості. Карта байдужості. Окремі випадки конфігурацій кривих байдужості для різних пар товарів. Роль кривих байдужості у мікроекономічному аналізі поведінки споживача. Гранична норма заміщення благ. Зона ефективного заміщення. Обмеження та виключення.

Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна лінія, її формула та графічне зображення. Ламана бюджетна лінія. Зсув бюджетної лінії. Вплив зміни доходу споживача на озташування бюджетної лінії та процес споживання.

Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору. Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору, рівновага споживача: економічна, алгебраїчна, графічна інтерпретація; різні випадки досягнення рівноваги: внутрішня та кутова. Вирішення парадоксу А.Сміта на основі кривих граничної корисності.

Тема лекційного заняття 5. Аналіз поведінки споживача

Реакція споживача на зміни доходу та ціни товарів. Реакція споживача на зміни доходу та ціни. Залежність поведінки споживача від його доходу. Лінія "дохід – споживання" та побудова кривих Енгеля. Закони Енгеля. Побудова лінії "дохід – споживання". "Суперіорні" (нормальні) та "інферіорні" (низькоякісні) товари. Особливості лінії "дохід – споживання" для нормальних і низькоякісних товарів. Лінія "ціна – споживання" та побудова кривої індивідуального попиту. Зміна вибору споживача в результаті зміни ціни Побудова лінії "ціна - споживання". Надлишок споживача. Різновиди траєкторії зміни споживання внаслідок зменшення цін на суперіорні та інферіорні товари. Побудова лінії індивідуального попиту споживача, лінія "дохід – споживання", поняття "повноцінних" і "неповноцінних" благ, крива Енгеля, функції Торнквіста.

Ефект заміщення та ефект доходу. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення; одно- та різнонаправлений вплив ефектів (за Слуцьким, за Хіксом). Парадокс Гіффена.

Прийняття рішень у ситуаціях з ризиком. Невизначеність та ризик. Схильність та несхильність споживача до ризику. Ризик та ефективні рішення.

Тема лекційного заняття 6. Теорія фірми: виробництво

Підприємство як економічний агент. Поняття підприємства. Місце та роль підприємства у ринковій системі. Організаційно-правові форми підприємств. Класифікація суб'єктів господарювання. Виробництво та його фактори, технології виробництва, фактор часу і періоди функціонування фірми.

Виробнича функція: поняття, параметри, види. Властивості виробничої функції. Види виробничих функцій Сукупний, середній та граничний продукт. Закон спадної граничної продуктивності (віддачі) змінного фактора виробництва. Ізокванта, гранична норма технічного заміщення. Ізокоста: сутність, графічне та алгебраїчне зображення. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску.

Пропорційна варіація факторів виробництва. Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування ресурсів; постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу, причини позитивного та негативного ефекту від масштабу.

Тема лекційного заняття 7. Витрати виробництва, виручка та прибуток

Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Поняття альтернативних витрат. Зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні витрати.

Витрати виробництва у короткостроковому періоді: Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Види, графічне зображення, практичне значення. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Умовно-змінні та умовно-постійні витрати. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати

Витрати в довгостроковому періоді. Криві довготривалих витрат, їх види. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми у розробці довгострокової стратегії.

Виручка та прибуток. Поняття загальної, середньої та граничної виручки. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Правило максимізації прибутку.

Змістовий модуль 2. Ринкові структури та проблеми досягнення загальної рівноваги

Тема лекційного заняття 8. Ринок досконалої конкуренції

Поняття досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію конкурентної фірми. Ознаки й умови досконалої конкуренції, попит, ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту конкурентної фірми, середнього,

граничного і сукупного доходу.

Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи; пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді і її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції; рівновага фірми та галузі в короткостроковому періоді. Пропозиція фірми у короткостроковому періоді. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважного обсягу та рівноважної ціни. Пропозиція фірми та галузі.

Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Пропозиції фірм у довгостроковому періоді та її можливі конфігурації в галузях з постійними, зростаючими, спадними витратами, тривала рівновага фірми, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Визначення ефективності ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Переваги та недоліки досконалої конкуренції.

Тема лекційного заняття 9. Монопольний ринок

Характерні риси ринку чистої монополії. Види монополій. Ознаки "чистої монополії", бар'єри вступу до монополюючого ринку економічні, адміністративні та правові, попит та дохід фірми-монополіста. Характерні риси та особливості існування ринку чистої монополії. Основні види монополій.

Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни, вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту; визначення монопольної ціни та цінова дискримінація, рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді, досягнення і утримання ринкової влади в довгостроковому періоді.

Особливості функціонування монополізованих ринків. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монополюючого ринків. Переваги та недоліки діяльності фірми-монополіста. Суспільні втрати від діяльності монополіста.

Тема лекційного заняття 10. Олігополія та ринок монополістичної конкуренції

Основні ознаки олігополії. Основні ознаки олігополістичного ринку. Нечисленність фірм в олігополістичних галузях, загальна взаємозалежність олігополістів, однорідність або диференційованість продукту, високі бар'єри для вступу до галузі. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Цінова конкуренція. Модель дуополії Курно: договірний та конкурентний рівновага.

Поведінка фірм на олігополістичному ринку. Цінові війни. Олігополія з погляду теорії ігор. "Дилема ув'язнених" – приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Картелі. Цінові війни. Аналіз ламаної лінії попиту. Негнучкість цін. Теорія змови. Картельні союзи. Умови та чинники формування картелю. Показники монопольної влади. Ціноутворення за принципом "витрати плюс". Ефективність та соціально-економічні наслідки олігополії.

Монопольна конкуренція. Ознаки монополістичної конкуренції, умови вступу до галузі, спосіб дій фірми на ринку монополістичної конкуренції; еластичність попиту фірми в умовах монополістичної конкуренції, визначення оптимального обсягу виробництва та цінова політика, умова досягнення та підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді;

суть та передумови нецінової конкуренції, поглиблення диференціації продукту та рекламна діяльність, нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів. Реклама, її роль у формуванні попиту. Переваги та недоліки реклами.

Антимонопольна політика. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика. Вимірювання монопольної влади. Проблеми природних монополій. Антимонопольне законодавство України.

Тема лекційного заняття 11. Утворення похідного попиту. Ринок праці.

Утворення похідного попиту. Попит на продукт та попит на фактори виробництва (похідний попит), споживання факторів виробництва, виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва, похідний попит на досконало конкурентному ринку продукту.

Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів. Праця як фактор виробництва, її мобільність; характеристика досконало конкурентного ринку праці; граничний

виграш виробника від найму праці та обґрунтування рішення про найм; формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю.

Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку: обґрунтування вибору робітника щодо праці і відпочинку, ринкова пропозиція послуг праці, рівновага на ринку праці;

Ринок праці з недосконалою конкуренцією: попит монополії на працю та монопольна рівновага, моносонічний та олігосонічний ринки, двостороння монополія.

Тема лекційного заняття 12. Ринок капіталу та природних ресурсів (землі).

Капітал як фактор виробництва. Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу; рух капіталу та капітальні фонди;

Попит та пропозиція капіталу. Вибір у часі. Поняття вибору у часі, споживання та інвестиції, уподобання у часі, побудова бюджетного обмеження для випадку вибору обсягів споживання між теперішніми та майбутніми періодами, оптимальний вибір;

Попит та пропозиція капіталу. Вступ до аналізу інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини, види процентних ставок, реальна та номінальна процентні ставки, рівень дохідності, показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень; рівновага на ринку капіталу, формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу;

Ринок землі: особливості землі як фактора виробництва, формування пропозиції та попиту на землю, фактори впливу на попит на землю, рента, ціна землі як капіталізована рента.

Тема лекційного заняття 13. Загальна ринкова рівновага та економічна ефективність

Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага ринку, ефект зворотного зв'язку, закон Вальраса. Взаємозв'язок та взаємозалежність загальної економічної рівноваги та рівноваги на мікрорівні.

Рівновага в економіці обміну: необхідність та вигоди ринкового обміну, діаграма Еджворта, ефективність при обміні, крива контрактів, крива можливостей споживачів, загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері: розподіл виробничих ресурсів; діаграма Еджворта, крива виробничих контрактів, Парето – оптимальний розподіл ресурсів, ефективність на конкурентних ринках товарів.

Загальна рівновага та економіка добробуту. Добробут: сутність, критерії, показники. Основні теореми добробуту. Скринька Еджуорта.

Перерозподіл доходу. Крива Лоренца. Нерівність доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Вплив податків на загальну економічну рівновагу.

Тема лекційного заняття 14. Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні блага.

Економічна роль держави у ринковій економіці. Вади ринкового саморегулювання. Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов, функції держави.

Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст: поняття про зовнішні ефекти, суспільні та приватні витрати (вигоди), коригуючі податки та субсидії, теорема Коуза-Стіглера.

Ринки в умовах невизначеності та асиметричної інформації. Вплив асиметричної інформації на ринки високоякісних товарів. Сигнали ринку.

Тема лекційного заняття 15. Держава в мікроекономічній теорії: теорія суспільного вибору. Неспроможність державної влади.

Суспільні блага та суспільний вибір. Поняття громадських благ, приватні та громадські блага попит на громадські блага і ефективний їх обсяг, можливість ринку і держави щодо забезпечення громадськими благами, теорія суспільного вибору позитивний (описовий) аналіз поведінки уряду, застосування теорії громадського вибору у поведінці уряду.

Економічна теорія бюрократії. Політична рента. Неспроможність державної влади і неспроможність ринку.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усьо	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1. Основи функціонування ринку														
Тема 1. Вступ до мікроекономіки	1	8	2	2			4							
Тема 2. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія	2	8	2	2			4							
Тема 3. Еластичність	3	8	2	2			4							
Тема 4. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача	4	8	2	2			4							
Тема 5. Теорія ринкового попиту	5	8	2	2			4							
Тема 6. Теорія фірми: виробництво	6	9	2	2			5							
Тема 7. Витрати виробництва, виручка та прибуток	7	9	2	2			5							
Разом за модулем 1		58	14	14			30							
Змістовий модуль 2. Ринкові структури та проблеми досягнення загальної рівноваги														
Тема 8. Ринок досконалої конкуренції	8	8	2	2			4							
Тема 9. Монопольний ринок	9	8	2	2			4							
Тема 10. Олігополія як вид ринкової структури	10	8	2	2			4							
Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції	11	8	2	2			4							
Тема 12. Антимонопольна політика	12	8	2	2			4							
Тема 13. Утворення похідного попиту. Ринок праці.	13	8	2	2			4							
Тема 14. Ринок капіталу та природних ресурсів (землі).	14	7	2	2			3							
Тема 15. Загальна ринкова рівновага та економічна ефективність	15	7	2	2			3							
Разом за змістовим модулем 2	x	62	16	16			30							
Усього годин	x	120	30	30			60							
Курсова робота														
Усього годин	x	120	30	30			60							

3. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Вступ до мікроекономіки	2	
2	Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія		
3	Еластичність	2	
4	Теорія корисності та оптимальний вибір споживача	2	
5	Аналіз поведінки споживача	2	
6	Теорія фірми: виробництво	2	
7	Витрати виробництва, виручка та прибуток	2	
8	Ринок досконалої конкуренції	2	
9	Монопольний ринок	2	
10	Олігополія та ринок монополістичної конкуренції	2	
11	Утворення похідного попиту. Ринок праці	2	
12	Ринок капіталу	2	
13	Загальна ринкова рівновага та економічна ефективність	2	
14	Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні блага	2	
15	Держава в мікроекономічній теорії: теорія суспільного вибору. Неспроможність державної влади	2	
	Разом	30	

4. Індивідуальні завдання

Орієнтовна тематика рефератів

1. Монополізація економіки України і можливості проведення антимонопольної політики.
2. Роль НТП в заміщенні праці капіталом.
3. Доходи населення, їх види і динаміка.
4. Монополії та їх роль у вітчизняній економіці.
5. Конкуренція і створення конкурентного механізму в економіці України.
6. Бюджет сім'ї: формування, розподіл, регулювання.
7. Природні монополії в економіці України, їх регулювання.
8. Практичне застосування моделі Бертрана (на прикладі операторів мобільного зв'язку: ківстар, мтс, life та ін.).
9. Ефект доходу та ефект заміщення за Євгеном Слуцьким.
10. Теорія корисності: екскурс в історію.
11. Є. Слуцький – український економіст – математик світової слави.
12. Методи отримання інформації стосовно споживчого попиту.
14. Виробнича функція В.Леонтьєва.
15. Проблема перекладання податків в економіці.
16. Розподіл податкового тягара як оцінка ефективності податкової системи
17. Теорія граничної корисності: виникнення, суть, розвиток.
18. Закон попиту і пропозиції ринкового механізму. Пошуки вільної ніші.
19. Фактори, які впливають на еластичність попиту та пропозиції.
20. Практичне значення еластичності попиту.
21. Еластичність попиту і конкуренція виробників.
22. Антитрестівське законодавство США: суть і наслідки.

23. Методи проникнення Японії на автомобільний ринок США.
24. Сегментація ринку: вивчення споживача.
25. Граничні витрати і їх роль в формуванні стратегії фірми.
26. Порівняльний аналіз витрат різних галузей промисловості.
27. Модель Стакелберга.
28. Цінова дискримінація та застосування її на практиці.
29. Картелі у світовій економіці.
30. Нафтовий картель ОПЕК: від початку до сьогодні.
31. Роль структур з недосконалою конкуренцією в розвитку НТП. Гіпотеза Шумпетера.
32. Теорії монополістичної і недосконалої конкуренції.
33. Вчення Дж. Б. Кларка про граничну продуктивність факторів виробництва.
34. Мікроекономічний аналіз ринку зерна в Україні.
35. Неокейнсіанська теорія циклу А.Хансена.
36. Неоліберальні концепції державного регулювання економіки.
37. Економічні концепції монетаристів. М.Фрідмен.
38. Синтез інституціоналізму і шведської моделі.
39. Теорії соціально-орієнтованої ринкової економіки.

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

Питання до заліку з мікроекономіки

1. Обмеженість ресурсів: крива виробничих можливостей, альтернативні витрати.
2. Предмет та методи мікроекономіки.
3. Попит, закон попиту та його нецінові чинники.
4. Пропозиція, закон пропозиції та її нецінові чинники.
5. Механізм ринкової рівноваги за Вальрасом.
6. Механізм ринкової рівноваги за Маршалом.
7. Цінова еластичність попиту: визначення та види.
8. Перехресна еластичність попиту
9. Цінова еластичність пропозиції
10. Теорія корисності: перший та другий закони Госсена
11. Крива байдужості. Гранична норма заміни.
12. Бюджетна лінія та її характеристики.
13. Еквімаржинальний принцип максимізації корисності: довести графічно
14. Формування індивідуального попиту на основі зміни ціни блага
15. Формування індивідуального попиту на основі зміни доходу споживача
16. Криві Енгеля, закон Енгеля
17. Ефект заміщення і ефект доходу (графічна інтерпретація)
18. Формування ринкового попиту
19. Ефекти «наслідування більшості», «сноба» і Веблена
20. Надлишок споживача та споживчий надлишок на ринку.
21. Теорія виробництва: основні виробничі функції
22. Ізокванта та її характеристики.
23. Виробництво у короткостроковому періоді: закон спадної продуктивності
24. Замінність виробничих факторів. Гранична норма технічного заміщення.
25. Ефект масштабу виробництва
26. Суть та види витрат.
27. Зміна середніх та граничних витрат у короткостроковому періоді.

28. Ізокоста та її характеристики.
29. Мінімізація витрат у довгостроковому періоді.
30. Зміна довгострокових середніх витрат під дією ефекту масштабу
31. Правило вибору обсягу виробництва (максимізації прибутку) конкурентної фірми.
32. Рівновага конкурентної фірми (максимізація прибутку) у короткостроковому періоді
33. Формування кривої пропозиції конкурентної фірми (короткостроковий період)
34. Рівновага конкурентної фірми (максимізація прибутку) у довгостроковому періоді
35. Формування кривої пропозиції конкурентної фірми у довгостроковому періоді
36. Виробничий надлишок фірми та ринку.
37. Суспільна ефективність ринку досконалої конкуренції
38. Модель «чистої» монополії та її характеристики
39. Попит та дохід монополіста
40. Рівновага монополіста у короткостроковому періоді (графічна інтерпретація)
41. Цінова дискримінація першого ступеня в умовах монополії
42. Цінова дискримінація другого та третього ступеня в умовах монополії
43. Монопольна влада: вимірювання та джерела
44. Наслідки монополізації галузі для суспільства
45. Основні ознаки олігополістичного ринку.
46. Лідерство в ціноутворенні на олігополістичному ринку
47. Теорія ігор в олігополістичній стратегії.
48. Олігополістичне ціноутворення за принципом «витрати плюс».
49. Модель «ламаної кривої попиту» на олігополістичному ринку
50. Кооперована олігополія: картель
51. Суспільна ефективність олігополії
52. Характерні риси монополістичної конкуренції
53. Форми нецінової конкуренції на ринку монополістичної конкуренції.
54. Рівновага фірми на ринку монополістичної конкуренції (короткостроковий період)
55. Рівновага фірми на ринку монополістичної конкуренції (довгостроковий період)
56. Суспільна ефективність монополістичної конкуренції
57. Похідний попит: взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва
58. Формування кривої попиту на ресурс
59. Вибір оптимальної кількості ресурсу фірмою на конкурентному ринку факторів
60. Зміни у попиті на ресурс фірми на конкурентному ринку факторів
61. Еластичність попиту на ресурс та фактори, що її визначають
62. Криві попиту на ресурс за умов досконалої та недосконалої конкуренції
63. Особливості ринку праці
64. Ефект заміщення і ефект доходу при зміні ставки зарплати
65. Формування кривої індивідуальної пропозиції праці
66. Монополія профспілки на ринку праці
67. Моносонія на ринку праці
68. Попит, пропозиція та рівновага на ринку фізичного капіталу
69. Модель конкурентного ринку позичкових коштів
70. Вибір домогосподарств між поточним і майбутнім споживанням
71. Формування фірмою інвестиційного попиту
72. Рівновага на ринку послуг землі
73. Диференціальна земельна рента
74. Визначення ціни землі
75. Взаємозв'язок та взаємозалежність загальної економічної рівноваги та рівноваги на мікрорівні
76. Економічна роль держави у ринковій економіці. Вади ринкового

саморегулювання

77. Нерівність доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині
78. Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст
79. Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст
80. Суспільні блага та суспільний вибір

Тести Модуль 1

1. Мікроекономіка – це наука, яка:

- а) вивчає економіку країн близького та дальнього зарубіжжя
- б) вивчає поведінку окремих економічних одиниць і структур та їх взаємодію в процесі виробництва;
- в) аналізує, прогнозує та констатує можливі варіанти розвитку окремо взятої країни;
- д) жодна з наведених відповідей не є правильною;

2. До складу економічної моделі входять:

- а) відомі та екзогенні змінні;
- б) екзогенні та ендогенні змінні;
- г) ендогенні, екзогенні та невідомі змінні;
- д) економічна модель не містить ніяких змінних.

3. Альтернативна вартість – це

1. кількість одиниць товару А, яка використовується для виробництва блага В;
2. вартість втрачених можливостей;
3. кількість одиниць товару, якою необхідно пожертвувати заради виробництва однієї додаткової одиниці іншого товару;
4. правильна відповідь (2) та (3);

4. Прикладом суспільних благ є:

- а) національна оборона;
- б) маяк;
- г) всі відповіді;
- д) свіже повітря.

5. Межа виробничих можливостей – це

- а) крива, яка показує мінімальну кількість продукції, яку може виробити економіка за даного рівня технологічного розвитку і наявних факторів виробництва;
- б) гіпербола, яка показує максимальну кількість продукції, яку може виробити економіка за даного рівня технологічного розвитку і наявних факторів виробництва;
- в) крива, яка показує максимальну кількість продукції, яку може виробити економіка за даного рівня технологічного розвитку;
- г) крива, яка показує максимальну кількість продукції, яку може виробити економіка за наявних факторів виробництва;

6. Людські ресурси – це

- А) все те, що може бути використане у процесі виробництва без попередньої обробки;
- Б) потенціал фізичної та розумової енергії людей, яка використовується у процесі виробництва благ;
- В) дієздатне населення чоловічої статі від 16 до 60 років;
- Г) вся зайнята у процесі виробництва “прекрасна половина” людства;

7. Точка поза кривою трансформації виробничих можливостей називається:

- А) невідповідною;
- Б) неефективною;
- Г) нетехнологічною;

В) недосяжною;

8. Питання: “Якщо в наслідок заморозків гине 15% поточною врожаю апельсинів у Флориді, як це позначиться на ціні апельсинового соку у супермаркеті?” відноситься до:

- А) позитивно-нормативної економіки;
- Б) геометрії та логіки;
- В) позитивної економіки;
- Г) нормативної економіки;

9. Фактори виробництва поділяються на:

- а) людські ресурси, земельні ресурси, капітальні ресурси;
- б) земельні ресурси, капітальні ресурси, погодні ресурси;
- в) людські ресурси, природні ресурси, капітальні ресурси;
- г) земельні ресурси, капітальні ресурси, трудові ресурси;

10. Які блага називають суспільними (громадськими)?

- а) блага, які споживаються шляхом купівлі-продажу;
- б) блага, які можуть бути запропоновані споживачеві на ринку, оскільки він в змозі повністю оплатити їхнє споживання;
- в) блага, які не можуть бути запропоновані споживачеві на ринку, оскільки він не в змозі повністю оплатити їхнє споживання;
- г) товари, послуги, соціальні та економічні умови, які задовольняють потреби людини;

11. Якщо ринкова ціна нижче рівноважної, то:

- а) з'являється надлишок товарів;
- б) виникає дефіцит;
- в) формується ринок покупців;
- г) скорочується ціна на ресурси.

12. Збільшення доходів споживача графічно проявляється в:

- а) зміні нахилу лінії бюджетного обмеження
- б) паралельному переміщенні лінії бюджетного обмеження вправо
- в) паралельному переміщенні лінії бюджетного обмеження вліво
- г) зменшення нахилу лінії бюджетного обмеження

13. Який із нижче перелічених рядів загальної корисності ілюструє дію закону спадної граничної корисності:

- а) 200, 300, 400, 500
- б) 200, 450, 750, 1100
- в) 200, 400, 1600, 9600
- г) 200, 350, 450, 600
- д) 200, 250, 270, 280

14. Припустимо, що споживач має доход 8 грн., ціна товару А дорівнює 1 грн., а товару В – 0,5 грн. Яка з нижче наведених комбінацій товарів знаходиться на лінії бюджетного обмеження:

- а) 8А і 1В
- б) 7А і 1В
- в) 6А і 6В
- г) 5А і 6В

15. Рівновага споживача на карті індиверентності – це:
- а) будь-яка точка перетину лінії бюджетного обмеження і кривої байдужості
 - б) будь-яка точка на найвищій кривій байдужості
 - в) точка, в якій нахил бюджетного обмеження і дотичної до неї кривої байдужості однаковий
 - г) будь-яка точка, яка знаходиться в площині, обмеженій бюджетною лінією

16. Ринковий (сукупний попит) – це:
- а) попит окремого споживача на ринку певного товару;
 - б) конкретна кількість товару, яку хоче купити споживач;
 - в) сукупність індивідуальних попитів на даний товар;
 - г) попит на міському ринку.

17. Закон спадної граничної корисності означає, що:
- а) відношення граничних корисностей до цін на предмети розкоші менше, ніж на товари першої необхідності
 - б) корисність, яку приносить кожна наступна одиниця товару, зменшується зі збільшенням кількості спожитого товару
 - в) відношення граничних корисностей до цін однакове для всіх товарів
 - г) корисність спожитих товарів зменшується при збільшенні доходу споживача.

18. Крива байдужості – це:
- а) яка показує всі можливі комбінації товарів, які споживач може придбати за наявного доходу;
 - б) яка показує всі можливі комбінації товарів, які приносять споживачу однаковий рівень задоволення;
 - в) яка показує всі можливі комбінації товарів, які можна виготовити за наявних ресурсів;
 - г) яка показує від якої кількості одного з товарів споживач відмовляється заради додаткової одиниці іншого.

19. Зміна якого з факторів не викликає переміщення кривої попиту:
- а) Смаків та уподобань споживачів;
 - б) Зміна цін на ресурси;
 - в) Ціни товару;
 - г) Чисельність та вік споживачів.

20. Удосконалення технології виробництва зміщує:
- а) криву попиту вгору вправо;
 - б) криву попиту вниз вліво;
 - в) криву пропозиції вниз вправо;
 - г) криву пропозиції вгору вліво.

Модуль 2

1. Ізокванта ілюструє:
- А) Лінію загального обсягу виробництва продукції;
 - Б) Виробничу функцію
 - В) Різні комбінації товару, які можна виробити при певній кількості ресурсів;
 - Г) Криву середньої продуктивності.

2. Постійні витрати фірми – це :
- А) Витрати на ресурси за цінами які діяли на момент їх придбання;

- Б) Неявні витрати;
- В) Витрати, які має фірма, навіть якщо вона не виготовляє продукцію;
- Г) Мінімальні витрати виробництва будь-якого обсягу продукції за найбільш сприятливих умовах виробництва.

3. Яка з кривих ніколи не набуває U-подібного вигляду:

- А) AVC;
- б) MC;
- в) AFC;
- г) LRAC

4. В довгостроковому періоді:

- А) Всі фактори виробництва є змінними;
- Б) Всі фактори виробництва є постійними;
- В) Всі витрати є неявними
- Г) Середні сукупні витрати складаються з мінімумів усіх середніх сукупних витрат фірми, характерних для різних обсягів виробництва.

5. Яка з наступних формул визначає сукупні витрати:

- А) $TC=FC$;
- Б) $FC+VC$;
- В) $FC+VC+MC$;
- Г) $(FC+VC)/Q$.

6. Якщо при подвоєнні кількості усіх ресурсів в короткостроковому періоді, обсяги виробництва фірми зросли в 3 рази, то в цьому випадку:

- А) спостерігається зростаючий ефект віддачі від масштабів виробництва;
- Б) спостерігається постійний ефект віддачі від масштабів;
- В) діє закон спадної продуктивності ресурсів;
- Г) вірної відповіді немає.

7. Вкажіть, яке твердження є вірним:

- А) лише праця та капітал являються факторами, які необхідно враховувати фірмі під час прийняття рішення про обсяги виробництва;
- Б) умова максимізації прибутку будь-якої фірми $MC=MR$;
- В) при зростанні обсягів виробництва величина AFC також зростає;
- Г) криві AC, AVC, AFC та MC мають U-подібний вигляд.

8. Яке з наступних тверджень не виконується в умовах досконалої конкуренції:

- А) Фірма максимізує прибуток, коли її гранична виручка дорівнює граничним витратам;
- Б) Крива граничних витрат перетинає криву середніх сукупних витрат в точці її мінімуму;
- В) Крива попиту на товар має від'ємний нахил;
- Г) Крива попиту на продукцію фірми є горизонтальною лінією.

9. В короткостроковому періоді конкурентна фірма, яка максимізує свій прибуток або мінімізує збитки, не буде продовжувати виробництво продукції, якщо:

- А) Ціна товару менша мінімуму середніх сукупних витрат;
- Б) Середні сукупні витрати більші за ціну;
- В) Ціна менша мінімуму середніх змінних витрат;
- Г) Загальна виручка фірми менша сукупних витрат на виробництво.

10. Досконала конкуренція передбачає, що:

- А) Велика кількість фірм, які працюють в галузі, випускає стандартизовану продукцію;
- Б) Існує багато споживачів, які купують даний товар за певною ціною;
- В) Всі продавці і виробники мають повну інформацію про ринок;
- Г) Мають місце безперешкодний вхід та вихід на цей ринок.

11. На відміну від конкурентної фірми монополіст:

- А) Може призначити будь-яку ціну на свою продукцію;
- Б) Максимізує свій прибуток, коли гранична виручка дорівнює граничним витратам;
- В) Може виробляти будь-який обсяг продукції і реалізовувати її за будь-якою ціною;
- Г) За даної кривої ринкового попиту може вибирати комбінацію цін та обсягів виробництва, які максимізують прибуток.

12. Граничні витрати на оплату праці:

- 1) це збільшення змінних витрат в результаті зростання обсягу випуску продукції на одиницю
- 2) це збільшення постійних витрат в результаті зростання обсягу випуску продукції на одиницю
- 3) це збільшення сукупних витрат на оплату праці в результаті найму додаткового працівника
- 4) абсолютно еластичні для монополіста

13. Зростання процентної ставки приведе до:

- 1) Збільшення попиту на позичкові кошти
- 2) Збільшення пропозиції позичкових коштів
- 3) Скороченню пропозиції позичкових коштів
- 4) Збільшення обсягу пропозиції позичкових коштів

14. За інших рівних умов збільшення продуктивності факторів виробництва матиме наслідком:

- 1) Збільшення попиту на позичкові кошти і скорочення рівноважної відсоткової ставки.
- 2) Збільшення попиту на позичкові кошти і збільшення рівноважної відсоткової ставки.
- 3) Збільшення пропозиції позичкових коштів і скорочення рівноважної відсоткової ставки.
- 4) Збільшення пропозиції позичкові кошти і збільшення рівноважної відсоткової ставки.

15. При прийнятті рішення про інвестування фірми беруть до уваги:

- 1) номінальну відсоткову ставку
- 2) реальну відсоткову ставку
- 3) номінальну відсоткову ставку за мінусом реальної відсоткової ставки
- 4) реальну відсоткову ставку за мінусом номінальної відсоткової ставки

16. Суспільні блага відрізняються від приватних тим, що вони:

- 1) розподільні
- 2) знаходяться в індивідуальному користуванні
- 3) нерозподільні і знаходяться у приватному користуванні
- 4) розподільні і знаходяться у суспільному користуванні

17. Що з нижче переліченого не є суспільним благом

- 1) електроенергія 2) маяк 3) оборона країни 4) захист від повеней

Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод, метод аналізу і синтезу, репродуктивний метод, метод проблемного викладення, евристичний метод, метод наочного відображення, дослідницький метод, схематичний, графічний, табличний, візуальний, моделювання і формалізація та інші. При проведенні практичних занять (семінарських) застосовується метод ведення – метод малих підгруп, тестування, ділових ігор.

8. Форми контролю

Поточний контроль (фронтальний, груповий, індивідуальний і комбінований), проміжна та підсумкова атестація.

Заключний (атестаційний) контроль: екзамен.

Екзамен проводиться відповідно до вимог "Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України" (2019 р). У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки. Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{нр}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}$.

10. Методичне забезпечення

1. Талавиря М.П., Байдала В.В., Болгарова Н.К., Власенко Ю.Г., Музиченко Т.О., Пащенко О.В. Практикум з економічної теорії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III - IV рівня акредитації при підготовці до олімпіади з економічної теорії. Київ.: 2019. 521 с.
2. Рудий М.М., Власенко Ю.Г. Мікроекономіка. Навчально-методичний посібник. К.: ТОВ «Аграр Медіа Груп», 213. – 246 с.
3. Мікроекономіка. Навчальний посібник для вивчення курсу. (укладачі М.М.Рудий, Т.С.Ожелевська). К.: НАУ, 2005. – 155 с.
4. Практикум-тренінг з мікроекономіки (укладачі М.М.Рудий та інші). К.: НАУ, 2008. 172 с.

11. Рекомендована література

Основна

1. Базілінская О., Мініна О. Мікроекономіка. К.: ЦУЛ, 2019. - 352 с.
2. Базилевич В.Д. Мікроекономіка: підручник. К.: Знання, 2008. - 679 с.
3. Безугла В.О. Мікроекономіка. Видавництво «ЦУЛ», 2017. - 288 с.
4. Веріан Гел. Мікроекономіка: проміжний рівень. Лібра ВД, 2017. - 632 с.
5. Грегори Мэнкью Н., Марк Тейлор. Микроэкономика. Питер, 2016. - 688 с.
6. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теоретичні основи: навчальний посібник.

Міністерство освіти, науки, молоді та спорту України, Одеський національний політехнічний університет. Одеса: В.В. Букаєв, 2013. - 134 с.

7. Лісовий А. В. Мікроекономіка: Курс лекцій. Ірпінь: Академія ДПС України, 2012
8. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти; За ред. С. Будаговської. К.: Основи, 2001. - 517 с.
9. Наливайко А.П., Прохоров Є. В., Азьмук Л.А., Банщиков П.Г. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка К.: КНЕУ, 2016. - 522 с.
10. Нарижна Л. Д., Пономарьова Л. Н. Мікроекономіка в схемах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 160 с.
11. Поплавська Ж.В., Криса О.Й. Мікроекономіка: Теорія і практика управлінської економіки. Навчальний посібник. Алерта, 2019. -270 с.
12. Романюк О.П., Кілієвич О.І., Юрчишин В.В., Мертенс О.В. Сучасна економічна теорія і стабілізаційні моделі у відкритому суспільстві. К. Вид-во УАДУ при Президентові України. 1998. - 332 с.
13. Рудий М.М. Мікроекономіка. Навч.пос. К.: Каравела, 2012. - 360 с.
14. Старостенко Г.Г. Мікроекономіка. Видавництво «ЦУЛ», 2016. - 152 с.
15. Тарасевич В. Економічна теорія. Мікроекономіка.Підручник. Вища освіта XXI століття, 2015. - 134 с.
16. Ястремський О. І., Гриценко О. Г. Основи мікроекономіки: Підручник. К.: Знання-Прес, 2007. - 578 с.
17. Алла Косік, Галина Гронтковська. Мікроекономіка. Практикум / К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 418 с.
18. Михайло Рудий, Валентин Жебка. Мікроекономіка / Михайло Рудий, Валентин Жебка К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 360 с.

Допоміжна

1. Буряк П.Ю., Гупало О.Г., Стасюк І.В. Мікроекономіка: Навч. посіб. К.: “Хай-Тек Прес”, 2008. 368 с.
2. Економічна теорія: практикум (тести і задачі). Навчальний посібник / За ред. О. Ватаманюка. Львів: “Інтелект-Захід”, 2010. 374 с. (Гриф МОН України)
3. Кемпбелл Р. Макконнелл, Стенлі Л. Брю. Аналітична економія. Принципи, проблеми і політика. Ч. 2. Мікроекономіка / Пер. з англ. С. Панчишина, О. Ватаманюка, І. Бика. Львів: Видавничка Спілка “Просвіта”, 1999. 649 с.
4. Мікроекономіка: конспект лекцій / укладачі : Ю. М. Петрушенко, О. В. Дудкін, Н. М., Костюченко. Суми: Сумський державний університет, 2016. 206 с.
5. Нуреев Р.М. Курс мікроекономіки: Учебник для вузов. М.: Издательство НОРМА, 2011. 572 с.
6. Панчишин С. Аналітична економія. Макроекономіка і мікроекономіка. Знання, 2015. 390 с.
7. Самюелсон Пол. А., Нордгауз Вільям Д. Мікроекономіка / Пер. с англ. С. Панчишина. К.: Основи, 2008. 676 с.
8. Тарасевич В. Економічна теорія. Мікроекономіка.Підручник. Вища освіта XXI століття, 2015. 134 с.
9. Наливайко А.П., Прохоров Є. В., Азьмук Л.А., Банщиков П.Г. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка К.: КНЕУ, 2016. 522 с. 12.
10. Нарижна Л. Д., Пономарьова Л. Н. Мікроекономіка в схемах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 160 с.
11. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ». 2015. 348 с.
12. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник / Панчишин С. М., Островерх П. І. К.: Видавництво Апріорі, 2019. - 648 с.
13. Пигу А. Экономическая теория благосостояния. Т.1. М., 1985.

14. Піндайк Р., Рубінфельд Д. Л. Мікроекономіка / Пер. с англ. А. Олійника, Р. Скільського. К.: Основи, 2006. 646 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України www.portal.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua
3. Міністерство фінансів www.minfin.gov.ua
4. Державна податкова служба України www.tax.gov.ua
5. Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua
6. Національний інститут стратегічних досліджень www.niss.gov.ua
7. Центр перспективних соціальних досліджень www.cpsr.org.ua
8. Антимонопольний комітет України www.amc.gov.ua
9. Освітній портал «Економіка. Соціологія. Менеджмент» <http://www.ecsocman.edu.ru>
10. Освітній портал «Економическая школа»: <http://www.economicus.ru>
11. Міжнародний центр перспективних досліджень: <http://www.icps.kiev.ua>
12. Інститут економіки і прогнозування НАН України: <http://www.ief.org.ua>
13. Бібліотека імені В.Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua>